

เนการาบรูไนดารุสซาลาม
(Negara Brunei Darussalam)

1. ข้อมูลพื้นฐาน

1.1 ข้อมูลทั่วไป

ที่ตั้ง: ตั้งอยู่ที่ทิศตะวันออกเฉียงเหนือบนเกาะบอร์เนียว ในทะเลจีนใต้ แบ่งออกเป็น 4 เขต

คือ เขต Brunei-Muara เขต Belait เขต Temburong และเขต Tutong

พื้นที่: 5,765 ตารางกิโลเมตร เป็นผืนแผ่นดิน 5270 ตารางกิโลเมตร (พื้นที่ 70% เป็นป่าเขตร้อน) และเป็นผืนน้ำ 500 ตารางกิโลเมตร

พรมแดน: รวม 381 กิโลเมตร มีดินแดนอาณาเขตติดกับประเทศมาเลเซียทั้งหมด

เขตชายฝั่ง: 161 กิโลเมตร

ภูมิประเทศ: พื้นที่ชายฝั่งสูงชันเป็นภูเขาทางทิศตะวันออกเฉียง และเนินเขาต่ำทางทิศตะวันตก

ภูมิอากาศ: อากาศโดยทั่วไปค่อนข้างร้อนชื้น มีปริมาณฝนตกค่อนข้างมาก และมีอุณหภูมิอบอุ่น โดยมีอุณหภูมิเฉลี่ย 28 องศาเซลเซียส

เมืองหลวง: บันดาร์เสรีเบกาวัน (Bandar Seri Begawan)

วันชาติ: 23 กุมภาพันธ์ (บรูไนได้รับเอกราชจากที่อยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2527)

ทรัพยากรธรรมชาติ: ปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติ และไม้

ภัยธรรมชาติ: ใต้ฝุ่น แผ่นดินไหว และอุทกภัย

สินค้าเกษตร: ข้าว ผัก ผลไม้ ไม้ โกโก้ กระบือ แพะ ไช้

สินค้าอุตสาหกรรม: ปิโตรเลียม การกลั่นปิโตรเลียม ก๊าซธรรมชาติเหลว การก่อสร้าง

เวลา: GMT +8

1.2 ประชากร (ปี 2556) (ข้อมูลประมาณการโดยรัฐบาลบรูไน)

จำนวนประชากร: 406,200 คน

โครงสร้างอายุ: 0-14 ปี: 24.5% (ประมาณ 99,500 คน)

15-24 ปี: 17.6% (ประมาณ 71,500 คน)

25-54 ปี: 47.6% (ประมาณ 193,200 คน)

55-64 ปี: 6.5% (ประมาณ 26,500 คน)

65 ปี ขึ้นไป: 3.8% (ประมาณ 15,500 คน)

อัตราการเพิ่มของประชากร: 1.60 % ต่อปี

สัญชาติ: ชาวบรูไน (Bruneian)

เชื้อชาติ: มาเลย์ 65.78% จีน 10.24% อื่นๆ 23.98%

ศาสนา: ศาสนาประจำชาติ คือ อิสลาม 78.80% และศาสนาอื่น ได้แก่ คริสต์ 8.69% พุทธ 7.83% และอื่นๆ 4.68% (ข้อมูลปี 2554)

ภาษา: ออกเป็นกฎหมายให้ใช้ภาษามลายู และอักษรยาวี (Malay หรือ Bahasa Melayu) เป็นภาษาราชการ รองลงมาเป็นภาษาอังกฤษ และจีน

การรู้หนังสือ: 97.2% ของประชากรทั้งหมดอ่านออกเขียนได้

1.3 รัฐบาล

รูปแบบการปกครอง: สมบูรณาญาสิทธิราช ตามปรัชญา “ราชาธิปไตยอิสลามมลายู (Melayu Islam Beraja-MIB หรือ Malay Islamic Monarchy)

เขตการปกครอง: แบ่งเป็น 4 เขต คือ Brunei-Muara, Belait, Temburong, Tutong

รัฐธรรมนูญ: 29 กันยายน 2502 (แก้ไขล่าสุดเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2527)

ระบบกฎหมาย: ใช้หลักกฎหมายอังกฤษ สำหรับชาวมุสลิม ใช้ Islamic Shari'a law แทนกฎหมายแพ่งในหลายสาขา

ฝ่ายบริหาร:

ประมุขประเทศ: สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซ ซัดดิน วัดเดาละห์ (His Majesty Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah'izzaddin Waddaulah) ตั้งแต่วันที่ 5 ตุลาคม 2510

นายกรัฐมนตรี: สมเด็จพระราชาธิบดีทรงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

รมว. กระทรวงการต่างประเทศและการค้า: เจ้าชายโมฮาเหม็ด โบลเกียห์ (His Royal Highness Prince Mohamed Bolkiah)

รมช. กระทรวงการต่างประเทศและการค้า: H.E. Pehin Orang Kaya Pekerma Dewa Dato Seri Setia Lim Jock Seng, Second Minister of Foreign Affairs and Trade¹

คณะรัฐมนตรี: มีรัฐมนตรีทั้งสิ้นจำนวน 22 คน แต่งตั้งโดยสมเด็จพระราชาธิบดี

ฝ่ายนิติบัญญัติ:

สภานิติบัญญัติบรูไน (Brunei Legislative Council: LegCo) ประชุมครั้งแรกในรอบ 20 ปี (หลังจากถูกระงับชั่วคราวเมื่อปี 2526) เมื่อวันที่ 25 กันยายน 2547 มีสมาชิก 21 คนซึ่งได้รับการแต่งตั้งโดยสุลต่าน รัฐธรรมนูญที่ผ่านการแก้ไขกำหนดให้มีสมาชิกสภา 45 คน (มาจากการเลือกตั้ง 15 คน) และเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2548 สุลต่านได้ยกเลิกสภาเดิม และแต่งตั้งสภาใหม่โดยมีสมาชิก 29 คน ปัจจุบัน สภานิติบัญญัติบรูไนมีสมาชิก 36 คน

ฝ่ายตุลาการ:

รัฐธรรมนูญระบุให้อำนาจตุลาการอยู่ภายใต้การดูแลของศาลฎีกา โดยผู้พิพากษาทำสัตย์ปฏิญาณกับสมเด็จพระราชาธิบดีในช่วงเวลา 3 ปี และให้คณะกรรมการสิทธิการสภาองคมนตรี (Judicial Committee of Privy Council) ในกรุงลอนดอน ทำหน้าที่ศาลสูงสุดสำหรับคดีทางแพ่ง ส่วน Shariah court ดูแลกฎหมายอิสลาม

¹ บรูไนปรับคณะรัฐมนตรีครั้งแรกในปี 2548 ต่อมาในปี 2551 ได้เปลี่ยนรัฐมนตรี 3 ตำแหน่ง (กระทรวงพลังงาน กระทรวงวัฒนธรรม เยาวชนและกีฬา และกระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรพื้นฐาน) และปรับคณะรัฐมนตรีครั้งใหญ่ (ครั้งที่ 2) เมื่อวันที่ 29 พ.ค.2553 โดยมีวาระ 5 ปี ถึงวันที่ 29 พ.ค.2558

1.4 ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจ (2556)

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ : 16.1 พันล้านเหรียญสหรัฐ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศแยกตามรายสาขา² : ภาคเกษตรกรรม ร้อยละ 0.73
ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 68.24
ภาคบริการ ร้อยละ 31.03

ผลิตภัณฑ์มวลรวมต่อหัว : 39,659 เหรียญสหรัฐ

อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจ : ร้อยละ -1.8

อัตราเงินเฟ้อ : ร้อยละ 0.4

อัตราการว่างงาน : ร้อยละ 2.6 (2554)

กำลังแรงงาน : 205,800 คน (ภาคเกษตร ร้อยละ 4.2 ภาคอุตสาหกรรม ร้อยละ 62.8 และภาคบริการ ร้อยละ 33)³

1.5 การค้าระหว่างประเทศ (2556)

มูลค่าการส่งออก : 11.45 พันล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้าส่งออกสำคัญ : น้ำมันดิบ ก๊าซธรรมชาติ เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง

ตลาดส่งออกสำคัญ : ญี่ปุ่น 39.8% เกาหลีใต้ 16.3% อินเดีย 7.6% ออสเตรเลีย 7.3% ไทย 4.2%

มูลค่าการนำเข้า : 3.62 พันล้านเหรียญสหรัฐ

สินค้านำเข้าสำคัญ : เครื่องจักรและอุปกรณ์การขนส่ง สินค้าอุตสาหกรรม อาหาร ผลิตภัณฑ์เบ็ดเตล็ด

แหล่งนำเข้าสำคัญ : มาเลเซีย 21.9% สิงคโปร์ 19.1% สหรัฐฯ 11.9% จีน 11.2% ไทย 5.0%

สกุลเงิน : ดอลลาร์บรูไน (Bruneian Dollar -- BND)

อัตราแลกเปลี่ยน : 1 ดอลลาร์บรูไน เท่ากับ 25.4160 บาท (ธ.ค. 2557)

1.6 การเป็นสมาชิกองค์กรระหว่างประเทศ

ADB, APEC, APT, ARF, ASEAN, C, CP, EAS, G-77, IBRD, ICAO, ICRM, IDB, IFRCs, ILO, IMF, IMO, IMSO, Interpol, IOC, ISO (correspondent), ITSO, ITU, NAM, OIC, OPCW, UN, UNCTAD, UNIFIL, UNESCO, UNWTO, UPU, WCO, WFTU, WHO, WIPO, WMO, WTO

1.7 ข้อมูลอื่นๆ⁴ (2556)

การผลิตน้ำมันดิบ : 135,000 บาร์เรลต่อวัน (1 บาร์เรลเท่ากับ 139.9 กิโลกรัม)

การผลิตก๊าซธรรมชาติ : 1,201 ล้านลูกบาศก์ฟุตต่อวัน

ปริมาณน้ำมันดิบสำรอง : 1.1 พันล้านบาร์เรล (ประมาณการ ณ วันที่ 1 มกราคม 2556)

การบริโภคผลิตภัณฑ์น้ำมันเชื้อเพลิง : 516,400 บาร์เรล

² ข้อมูลจาก www.depd.gov.bn

³ CIA Factbook (www.cia.gov)

⁴ ข้อมูลจาก www.depd.gov.bn

2. การเมืองและสังคม

ความเป็นมา : บรูไนรุ่งเรืองและเป็นที่รู้จักมากขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 15 และ 16 เมื่อได้ครอบครองพื้นที่ส่วนใหญ่ของเกาะบอร์เนียวและส่วนหนึ่งของหมู่เกาะซูลู (Sulu) มีชื่อเสียงทางการค้า สินค้าส่งออกที่สำคัญในสมัยนั้น ได้แก่ การบูร พริกไทย และทองคำ หลังจากคริสต์ศตวรรษที่ 15 บรูไนเริ่มเสื่อมอำนาจลง ในขณะที่สเปนและดัตช์ได้แผ่อำนาจเข้ามาจนทำให้บรูไนต้องเสียดินแดนและเสื่อมลงมากจนถึงสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19

ในปี 2431 (ค.ศ. 1888) บรูไนได้ยินยอมอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษ เนื่องจากความกังวลว่าจะต้องเสียดินแดนต่อไปอีก ต่อมา ในปี 2449 (ค.ศ. 1906) บรูไนได้ลงนามในสนธิสัญญากับอังกฤษ ยินยอมอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษอย่างเต็มรูปแบบ

ในปี 2472 (ค.ศ. 1929) บรูไนสำรวจพบน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่เมือง Seria ทำให้บรูไนมีฐานะมั่งคั่งขึ้นในเวลาต่อมา ในปี 2505 (ค.ศ. 1962) บรูไนได้จัดการเลือกตั้ง โดยพรรคประชาชนบอร์เนียว (Borneo People's Party) ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น แต่ถูกกีดกันไม่ให้จัดตั้งรัฐบาล และได้มีความพยายามที่จะยึดอำนาจจากสุลต่านในเวลาต่อมา แต่สุลต่านทรงได้รับความช่วยเหลือจากกองทหารกูรข่าของอังกฤษที่ส่งตรงมาจากสิงคโปร์ หลังจากนั้น บรูไนมีการประกาศภาวะฉุกเฉินโดยต่ออายุทุกๆ 2 ปี เรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

หลังจากอยู่ภายใต้อารักขาของอังกฤษมานานถึง 95 ปี บรูไนได้รับเอกราช เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2527 (ค.ศ. 1984)

การเมืองการปกครอง⁵

รัฐธรรมนูญปัจจุบันซึ่งแก้ไขล่าสุดเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2527 กำหนดให้สุลต่านทรงเป็นอธิปัตย์ คือ เป็นทั้งประมุขของประเทศ นายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ทั้งนี้ นายกรัฐมนตรีจะต้องเป็นชาวบรูไนมีเชื้อสายมาเลย์โดยกำเนิด และจะต้องเป็นมุสลิมนิกายสุหนี่

นโยบายหลักของประเทศ ได้แก่ การสร้างความเป็นปึกแผ่นภายในชาติ และดำรงความเป็นอิสระของประเทศ บรูไนมีความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับสิงคโปร์ แม้ว่าจะถูกโอบล้อมโดยมาเลเซียและอินโดนีเซียซึ่งเป็นประเทศมุสลิมขนาดใหญ่ทางตอนใต้ เนื่องจากมีสถานะที่คล้ายคลึงกันกับสิงคโปร์หลายประการ เช่น การเป็นประเทศขนาดเล็ก และมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศมุสลิมขนาดใหญ่

นับจากการพยายามยึดอำนาจเมื่อปี 2505 รัฐบาลได้ประกาศกฎอัยการศึก ยังผลให้ไม่มีการเลือกตั้งรวมทั้งบทบาทพรรคการเมืองได้ถูกจำกัดลงอย่างมาก จนปัจจุบัน พรรคการเมือง Parti Perpaduan Kebangsaan Brunei (PPKB) และ Parti Kesedaran Rakyat (PAKAR) ไม่มีบทบาททางการเมืองมากนัก เนื่องจากถูกรัฐบาลควบคุมด้วยมาตรการต่างๆ เช่น กฎหมาย Internal Security Act (ISA) ซึ่งห้ามชุมนุมทางการเมือง และอาจถูกถอดถอนจากการจดทะเบียนเป็นพรรคการเมืองได้ ตลอดจนห้ามข้าราชการ ซึ่งมีจำนวนกว่าครึ่งของประชากรทั้งหมด เป็นสมาชิกพรรคการเมือง นอกจากนี้ รัฐบาลยังเห็นว่า ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องมีพรรคการเมือง เนื่องจากประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นหรือขอความช่วยเหลือจากข้าราชการของสุลต่านได้

⁵ ข้อมูลจาก กระทรวงการต่างประเทศ

บรูไนมีเสถียรภาพความมั่นคงทางการเมืองภายใต้การปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช ทั้งนี้ สมเด็จพระราชาธิบดีทรงให้ความสำคัญกับการปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินการของภาครัฐ ซึ่งสะท้อนให้เห็นในพระราชดำรัสต่อสมาชิกสภานิติบัญญัติ (ได้รับการแต่งตั้งเมื่อปี 2544) เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2552 ให้นำแนวทางการปกครองประเทศในระบอบราชาธิปไตยอิสลามมลายู (Malayu Islam Beraja : MIB) ตามหลักไตรลักษณ์ ประกอบด้วย ชาวมลายู ศาสนาอิสลาม และพระมหากษัตริย์ มาบริหารประเทศ เพื่อคงไว้ซึ่งความเป็นชาตินิยมและดำรงรักษาวัฒนธรรมอิสลามมลายูของชาติ และเน้นให้ข้าราชการนำหลักการดังกล่าวมาปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ และสร้างผลงานที่มีประสิทธิภาพ ตลอดจนเน้นความเป็นมุสลิมสายกลาง

ในปี 2556 สถานการณ์การเมืองของบรูไนยังคงเป็นไปอย่างราบรื่นและมีเสถียรภาพ โดยรัฐบาลบรูไนมีนโยบายที่เน้นแนวทางการปกครองเชิงอนุรักษ์นิยม และยึดมั่นในหลักการศาสนาอิสลาม และในปี 2557 บรูไนได้พัฒนาไปสู่การเป็นประเทศอิสลามสายกลางที่มีความเข้มงวด โดยได้มีการประกาศใช้กฎหมายอาญาอิสลาม (Syariah Penal Code) ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่เดือนเมษายน 2557

3. ข้อมูลเศรษฐกิจ

3.1 ภาพรวมเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของบรูไนเป็นแบบตลาดเสรี ภายใต้การดูแลของรัฐ รายได้หลักของประเทศมาจากน้ำมันประมาณ 48% และก๊าซธรรมชาติ ประมาณ 43% นับเป็นประเทศผู้ผลิตน้ำมันรายใหญ่อันดับ 5 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย และเวียดนาม ตามลำดับ คือประมาณ 1.4 แสนบาร์เรลต่อวัน และผลิตก๊าซธรรมชาติได้มากเป็นอันดับ 4 ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รองจากอินโดนีเซีย มาเลเซีย และไทย ตามลำดับ คือประมาณ 12.4 พันล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน โดยมีบริษัทปิโตรเลียมแห่งชาติ (Brunei National Petroleum Company Sedirian Berhad หรือ Petroleum Brunei) ซึ่งจัดตั้งเมื่อเดือนพฤศจิกายน 2544 เป็นหน่วยงานกำหนดนโยบายน้ำมันและก๊าซ โดยมุ่งเน้นสร้างความมั่งคั่งด้วยการนำรายได้จากน้ำมันไปลงทุนในต่างประเทศ หรือร่วมทุนกับต่างประเทศ โดยดำเนินการผ่าน Brunei Investment Agency (BIA) ในรูปการถือหุ้นหรือซื้อพันธบัตรในยุโรป สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และเวียดนาม โดยส่วนใหญ่อาศัยผู้เชี่ยวชาญจากสิงคโปร์เป็นผู้ให้คำปรึกษา

เนื่องจากสินค้าส่งออกหลักของบรูไน คือ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ (ส่งออกถึงร้อยละ 90 ของการส่งออกทั้งหมด) ทำให้บรูไนมีดุลการค้าเกินดุลมาโดยตลอด สินค้าน้ำมันและก๊าซธรรมชาติส่วนใหญ่ส่งออกไปยังญี่ปุ่น เกาหลีใต้ อินเดีย ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ เวียดนาม อินโดนีเซีย และไทย ตามลำดับ⁶

บรูไนมีอุตสาหกรรมอื่นนอกเหนือจากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติอยู่บ้าง ได้แก่ การผลิตเมทานอล การผลิตอาหาร และเครื่องมือ ทั้งนี้ รัฐบาลบรูไนมุ่งเน้นที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารและผลิตเครื่องตีพิมพ์อร์นิเจอร์ที่ทำจากไม้ วัสดุก่อสร้างที่ไม่ใช่โลหะ กระดาษถนอมทน เป็นต้น แต่ยังคงประสบอุปสรรคด้านการขาดแคลนแรงงาน โดยเฉพาะช่างฝีมือ ซึ่งต้องอาศัยแรงงานจากต่างประเทศเป็นหลัก และตลาดภายในประเทศที่มีขนาดเล็ก

3.2 นโยบายเศรษฐกิจ

⁶ ข้อมูลจาก Department of Economic Planning and Development, Prime Minister's Office (Brunei)

3.2.1 บรูไนตระหนักว่าไม่สามารถพึ่งพารายได้จากน้ำมันและก๊าซธรรมชาติได้ตลอดไป เนื่องจากมีการคาดการณ์ว่า ปริมาณน้ำมันและก๊าซธรรมชาติสำรองที่ยืนยันแล้ว (proven reserve) ว่าปริมาณน้ำมันสำรองของบรูไนจะหมดลงในอีกประมาณ 25 ปีข้างหน้า และปริมาณก๊าซธรรมชาติจะหมดลงในอีก 40 ปีข้างหน้า ซึ่งหากบรูไนไม่สามารถเปลี่ยนตัวเองมาสู่อุตสาหกรรมและบริการที่ไม่ใช้พลังงานเป็นพื้นฐานในเร็ววัน สภาพเศรษฐกิจของบรูไนก็จะต้องเผชิญกับความยากลำบาก ทำให้บรูไนเร่งปฏิรูปโครงสร้างทางเศรษฐกิจ และใช้มาตรการต่างๆ เพื่อสร้างความหลากหลายทางเศรษฐกิจ

3.2.2 เศรษฐกิจบรูไนในปี 2556 หดตัวอยู่ที่ร้อยละ 1.8 เนื่องจากการลดการผลิตน้ำมันและก๊าซอย่างรวดเร็ว ตามมาตรการรักษาระดับปริมาณน้ำมันสำรองของภาครัฐ ส่งผลให้มูลค่าการส่งออกลดลง และการกระจายการพัฒนาไปสู่อุตสาหกรรมที่ไม่ใช้พลังงาน แม้ว่าจะขยายตัวร้อยละ 2.71 แต่ยังไม่เพียงพอที่จะผลักดันเศรษฐกิจของประเทศ และเศรษฐกิจบรูไนในปี 2557 ก็อยู่ในช่วงหดตัวเช่นกัน ทั้งนี้ คาดการณ์ว่าระดับราคาน้ำมันและก๊าซในตลาดโลกจะปรับตัวสูงขึ้นในปี 2558 ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของบรูไน และรัฐบาลบรูไนสามารถนำรายได้จากการส่งออกพลังงานมาช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมสาขาอื่นๆ ได้ และคาดการณ์ว่าเศรษฐกิจของบรูไนในช่วงปี 2558 จะเติบโตประมาณร้อยละ 1.5 - 2.5

3.2.3 การดำเนินการด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ โครงการก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่างๆ โครงการก่อสร้างอุทยานเทคโนโลยีด้านการเกษตร การปรับปรุงสนามบินนานาชาติ และโครงการทำเรื่อน้ำลึกใน Pula Muara Besar (เกาะขนาดใหญ่ที่สุดในบรูไน) ซึ่งเป็นการดำเนินการที่บรรจุอยู่ในแผน 5 ปี ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่ 9 ระหว่างปี 2550-2555 และต่อเนื่องมาถึงแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 10 ระหว่างปี 2555-2560

3.2.4 ในปี 2557 รัฐบาลบรูไนมุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปรับปรุงเทคโนโลยีการสื่อสาร การพัฒนาพลังงานทดแทน การส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และนำระบบการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ รวมทั้ง มีโครงการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเพื่อการขยายตัวของเศรษฐกิจภายในประเทศและรองรับการเชื่อมโยงภายในอาเซียน เช่น โครงการก่อสร้างสะพานเชื่อมระหว่างเขตบรูไน-มัวรา และเขตเตมบูรง (คาดว่าจะเสร็จภายใน พ.ศ. 2561) โครงการก่อสร้างทางหลวงเพื่อเชื่อมบันดาร์เสรีเบกาวันกับฝั่งตะวันตกของบรูไน โครงการขยายและเพิ่มประสิทธิภาพของท่าเรือ โครงการปรับปรุงท่าอากาศยานนานาชาติบรูไน เป็นต้น นอกจากนี้ ยังมีนโยบายเสริมสร้างความมั่นคงทางด้านอาหาร เช่น การทดลองปลูกข้าวสายพันธุ์เวียดนาม 10 สายพันธุ์ เพื่อศึกษาสายพันธุ์ข้าวที่ทนทานต่อโรคและเหมาะสมกับสภาพดินของบรูไนที่มีความเป็นกรดสูง และการพัฒนาภาคการเกษตร โดยมีอุตสาหกรรมการเลี้ยงไก่ และอุตสาหกรรมอาหารเกษตรเป็นอุตสาหกรรมหลักของภาคการเกษตร ในส่วนอุตสาหกรรมฮาลาล บรูไนมีความพยายามสร้างตราสัญลักษณ์ฮาลาลบรูไน (Brunei Halal Brand) ให้เป็นที่รู้จักและน่าเชื่อถือ และส่งเสริมการส่งออกสินค้าฮาลาลไปยังประเทศในยุโรป ในด้านการท่องเที่ยว รัฐบาลบรูไนส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เนื่องจากธรรมชาติของบรูไนยังมีความสมบูรณ์

3.3 มาตรการด้านภาษี

อัตราภาษี MFN ที่เก็บจริงของบรูไนค่อนข้างต่ำ เฉลี่ยที่ 2.5% ในปี 2554 โดยสินค้าเกษตรเป็น 0.1% และสินค้าที่ไม่ใช่สินค้าเกษตร 2.9% บรูไนผูกพันภาษีภายใต้ WTO ประมาณ 95% ของพิกัดภาษีทั้งหมด อัตรา

ภาษีผูกพันเฉลี่ยอยู่ที่ 25.4% ทำให้มีช่องว่างระหว่างอัตราภาษีที่เก็บจริงกับอัตราภาษีผูกพัน⁷ ซึ่งทำให้เกิดความไม่แน่นอนแก่ผู้ประกอบการ เนื่องจากทางการมีโอกาสพิจารณาขึ้นอัตราภาษีที่เก็บจริงได้โดยไม่เกินอัตราที่ผูกพันไว้ถึงแม้บรูไนยังไม่เคยใช้มาตรการดังกล่าว

สินค้าที่มีอัตราภาษี MFN สูง ได้แก่ เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องจักร สินค้าอุตสาหกรรม สินค้าประเภทไม้และกระดาษ อุปกรณ์ขนส่ง

ในฐานะที่บรูไนเป็นประเทศสมาชิกอาเซียน บรูไนได้ลดภาษีสินค้าลดลงเหลือร้อยละ 0 ยกเว้นสินค้าในกลุ่มสินค้าอ่อนไหว (Sensitive List) ที่ยังคงอัตราภาษีไว้ที่ร้อยละ 0-5 ได้แก่ ชา และกาแฟ นอกจากนี้ ยังมีสินค้าประเภทยาสูบและแอลกอฮอล์ซึ่งจัดอยู่ในสินค้ากลุ่มยกเว้น (General Exceptions List: GE List) ที่ไม่นำมาลดภาษี เนื่องจากขัดต่อหลักกฎหมายอิสลามของบรูไน ส่วนอัตราภาษี สำหรับสินค้า IT ยังสูงกว่าอัตราภาษี MFN เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมการลงทุนในสาขา IT ซึ่งในกรณีนี้ จะใช้อัตราภาษี MFN ที่ต่ำกว่า

3.4 มาตรการที่มีใช้ภาษี

ในขณะที่มาตรการด้านภาษีของบรูไนค่อนข้างต่ำ แต่สินค้าหลายรายการยังมีข้อจำกัดเรื่องการนำเข้าและส่งออก เช่น การห้าม การจำกัด ข้อบังคับในการนำเข้า และการขอใบอนุญาต

การห้ามนำเข้า

บรูไนห้ามนำเข้าฝิ่น ประทัด วัคซีนจากไต้หวัน อาวุธ และกระสุน ด้วยเหตุผลสุขภาพและศีลธรรม

การจำกัดการนำเข้า

มีการจำกัดการนำเข้าข้าว น้ำตาล และเกลือ เพื่อรักษาระดับอุปทานข้าว นอกจากนี้ การนำเข้าข้าวยังมีลักษณะผูกขาด โดยส่วนใหญ่จะซื้อจากไทย โดยผ่าน The Department of Information Technology and State Stores ภายใต้กระทรวงการคลัง โดยสัญญาซื้อขายแบบ G-to-G

สินค้าอื่นที่มีการจำกัดการนำเข้า ได้แก่ เนื้อวัว เป็ด ไก่ และเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (ด้วยเหตุผลทางศาสนา) พืชและสัตว์มีชีวิต ไม้แปรรูป และยานพาหนะที่ใช้แล้วอย่างต่ำ 5 ปี (ด้วยเหตุผลด้านความปลอดภัย) นอกจากนี้ ไข่ที่นำเข้าต้องมีการแสตมป์เพื่อแยกความแตกต่างจากไข่ที่ได้จากในประเทศ เพื่อป้องกันการลักลอบนำเข้าไข่ที่ไม่ได้ตามมาตรฐานสุขอนามัยและเพื่อให้แน่ใจว่าไข่ที่นำเข้าทั้งหมดได้มาตรฐานสุขอนามัย สำหรับการห้ามนำเข้าชั่วคราวของซีเมนต์ และวัสดุที่ใช้ทำหลังคา มีวัตถุประสงค์เพื่อปกป้องผู้ผลิตภายในประเทศ

ข้อบังคับในการนำเข้า

บรูไนมีข้อบังคับในการนำเข้าสินค้าประเภทอาหารที่เคร่งครัดมาก โดยเฉพาะเนื้อสัตว์ ได้แก่ เนื้อโค กระบือ แพะ แกะ และไก่ จะต้องเป็นสินค้าฮาลาลเท่านั้น โดยจะต้องมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่รับผิดชอบของบรูไน คือ กระทรวงศาสนา (Ministry of Religious Affairs) และกรมเกษตร กระทรวงอุตสาหกรรม (Ministry of Industry and Primary Resources) ไปตรวจโรงงาน เพื่อตรวจสอบกรรมวิธีการผลิต การเก็บรักษา เมื่อผ่านการตรวจสอบและได้รับการรับรองแล้ว จึงจะสามารถส่งสินค้าไปจำหน่ายในบรูไนได้ ซึ่งขั้นตอนเหล่านี้ ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่คล่องตัวในการส่งสินค้าอาหารไปยังบรูไน

การขอใบอนุญาตนำเข้า

⁷ ข้อมูลจาก WTO, Tariff Profile 2012

สินค้าที่ต้องขอใบอนุญาตก่อนนำเข้า ได้แก่ อุปกรณ์สื่อสารโทรคมนาคม เครื่องมือแพทย์ เคมีภัณฑ์ พืช และสัตว์มีชีวิต

โควตาการนำเข้า

ถึงแม้บรูไนจะไม่มีโควตาการนำเข้าสินค้า แต่การนำเข้าสินค้าประเภทเนื้อสัตว์ เป็ดและไก่ ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแล โดยมีการกำหนดเพดานนำเข้าทุกปี เพื่อหลีกเลี่ยงภาวะสินค้าล้นตลาด

มาตรฐานสินค้า

ปัจจุบัน บรูไนยังไม่มีมาตรฐานบังคับ แต่มีมาตรฐานสมัครใจ 27 มาตรฐาน ที่เกี่ยวข้องกับการก่อสร้าง นอกจากนี้ ยังไม่มีองค์กรแห่งชาติที่จัดทำมาตรฐาน หน่วยงานหลักด้านมาตรฐานและการประเมินความสอดคล้องคือ สำนักวิจัยและวางแผนการก่อสร้าง กระทรวงการพัฒนา

การตรวจสอบคุณภาพอาหาร

กระทรวงสาธารณสุขบรูไน โดยกองควบคุมความปลอดภัยและคุณภาพอาหาร (Food Safety and Quality Control Division) ประกาศจะใช้มาตรการตรวจสอบสารเมลามีนในสินค้านมและผลิตภัณฑ์นมจากไทย เข้มงวดมากขึ้น และต่อเนื่อง หลังจากได้ตรวจพบสารเมลามีนปนเปื้อนในผลิตภัณฑ์อาหารจำนวน 5 รายการ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์นมจากไทย 1 รายการ โดยให้ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารดังกล่าวยุติการนำเข้าและเรียกเก็บสินค้าจากชั้นวางจำหน่ายทันที นอกจากนี้ยังได้ขอความร่วมมือจากผู้บริโภคแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหากพบผลิตภัณฑ์ที่สงสัยว่ามีการปนเปื้อนสารเมลามีน

การจำกัดการส่งออก

สินค้าที่มีข้อจำกัดการส่งออก ได้แก่ ไม้ซุง ปาล์มน้ำมัน ข้าว และน้ำตาล ซึ่งการจำกัดส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อความมั่นคงของอุปทานภายในประเทศ นอกจากนี้ ไม้ซุงยังมีข้อจำกัดการส่งออกด้วยเหตุผลทางด้านสิ่งแวดล้อม

มาตรการอื่นที่กระทบการค้า

บรูไนมีนโยบายอุตสาหกรรมซึ่งใช้เพื่อพัฒนาสาขาที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะสาขาบริการ มาตรการที่สำคัญได้กำหนดไว้ในแผนพัฒนาแห่งชาติ 5 ปี ซึ่งได้จัดสรรทรัพยากรในด้านต่างๆ เช่น การส่งเสริมการลงทุนในสาขาเป้าหมาย โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีและที่มิใช่ภาษี และการลงทุนในธุรกิจสาขาที่มีความสำคัญของรัฐบาลโดยผ่านบริษัทผู้ถือหุ้น (Holding Company) คือ Semaun Holdings ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงอุตสาหกรรมและทรัพยากรพื้นฐาน โดยส่วนใหญ่เป็นการลงทุนร่วมกับต่างชาติในภาคการผลิต รวมถึงปิโตรเลียมและก๊าซธรรมชาติ

3.5 การจ้างแรงงานต่างชาติ

บรูไนเป็นประเทศที่ขาดแคลนแรงงาน เนื่องจากมีประชากรน้อย จึงต้องพึ่งพาแรงงานต่างชาติ ทั้งในภาคเศรษฐกิจและอุตสาหกรรมเป็นจำนวนมาก แรงงานส่วนใหญ่มาจากประเทศอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย ไทย อินเดีย และ บังคลาเทศ โดยภาคเอกชนเป็นแหล่งการจ้างงานส่วนใหญ่ ส่วนที่เหลือเป็นการจ้างงานในภาครัฐบาล

หน่วยงานที่บริหารการจ้างแรงงานต่างชาติ คือ กรมแรงงาน โดยจะกำหนดเงื่อนไขจำนวน ตำแหน่ง และสัญชาติแรงงานต่างชาติโดยรวม (Labour Quota) และให้นายจ้างแต่ละรายพิจารณาในรายละเอียดว่าจะจ้างแรงงานต่างชาติในแต่ละตำแหน่งจำนวนเท่าใด ตามโควตาที่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ นายจ้างส่วนใหญ่จะจ้างแรงงาน

จากประเทศต่างๆ ในอัตราส่วนที่ใกล้เคียงกัน เพื่อป้องกันการรวมตัวเพื่อต่อรองเรียกร้องผลประโยชน์ และจะพิจารณาจากข้อเด่น ข้อด้อยของแรงงานจากที่ทำงานหรือเคยทำงานร่วมกันมาก่อน

ค่าจ้าง

บรูไนไม่ได้กำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ ค่าจ้างในแต่ละสาขาอาชีพเป็นไปตามความต้องการของตลาด โดยค่าจ้างแรงงานไร้ฝีมือ เดือนละ 450 - 500 เหรียญบรูไน และแรงงานกึ่งฝีมือ เดือนละ 1000 เหรียญบรูไน⁸

โดยบรูไนต้องการลดการพึ่งพาแรงงานจากต่างประเทศ และสนับสนุนให้แรงงานชาวบรูไนเข้าทำงานในอุตสาหกรรมภาคพลังงานเพิ่มมากขึ้น ปัจจุบัน มีแรงงานบรูไนทำงานในอุตสาหกรรมพลังงานประมาณร้อยละ 40 ในขณะที่อีกร้อยละ 60 เป็นแรงงานชาวต่างชาติ ซึ่งรัฐบาลบรูไนได้ตั้งเป้าหมายไว้ว่า ภายในปี 2578 จะต้องมีการจ้างงานชาวบรูไนจำนวน 40,000 คนจากจำนวนแรงงานทั้งหมด 50,000 คนได้ทำงานในภาคอุตสาหกรรมพลังงาน ดังนั้น รัฐบาลบรูไนจึงได้ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับคุณสมบัติแรงงานที่อุตสาหกรรมพลังงานต้องการ จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมศึกษา และจัดตลาดนัดแรงงานตามสถาบันการศึกษา⁹

นอกจากนี้ ในโอกาสวันขึ้นปีใหม่ 2556 สมเด็จพระราชาธิบดีฮัจญี ฮัสซานัล โบลเกียห์ มูอิซ ซัดดิน วัดเดาละห์ ได้ออกมาเรียกร้องให้มีการจ้างงานแรงงานชาวบรูไนในภาคอุตสาหกรรมพลังงานมากขึ้น รวมทั้ง สนับสนุนให้มีการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของชาวบรูไนเพื่อเพิ่มโอกาสในการทำงานในอุตสาหกรรมดังกล่าวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายให้มีชาวบรูไน 40,000 คนได้เข้าทำงานในอุตสาหกรรมพลังงาน ภายในปี 2578 (โดยแบ่งเป็น ระดับ Professional จำนวน 5,000 คน และระดับแรงงานฝีมือ/แรงงานกึ่งฝีมือ จำนวน 35,000 คน) โดยในปี 2555 และ 2556 มีการตั้งเป้าหมายสร้างตำแหน่งงาน 1,000 และ 1,600 ตำแหน่งสำหรับชาวบรูไนตามลำดับ ซึ่งรัฐได้ประกาศว่าสามารถสร้างตำแหน่งงานได้ถึง 1,302 ตำแหน่ง (เป็นระดับปริญญาตรี 164 ตำแหน่ง) และ 2,592 ตำแหน่ง ตามลำดับ ทำให้รัฐบาลได้ประกาศตั้งเป้าหมายการสร้างตำแหน่งงานในภาคอุตสาหกรรมพลังงานสำหรับปี 2557 ไว้ที่จำนวน 3,000 ตำแหน่ง ทั้งนี้ บริษัทน้ำมันและก๊าซในอุตสาหกรรมที่ไม่สามารถทำตามเป้าหมายการสร้างงานให้คนท้องถิ่นที่รัฐบาลบรูไนตั้งไว้ได้ จะไม่ได้รับการพิจารณาต่อสัญญาสัมปทานแหล่งพลังงานในบรูไน

ในส่วนความต้องการจ้างแรงงานไทยในประเทศบรูไนมีปริมาณลดลง มีสาเหตุจากปัจจัยต่างๆ หลายประการคือ อัตราค่าจ้างและรายได้ที่แรงงานต่างชาติที่ได้รับในประเทศบรูไนไม่มากเท่าที่ควร และปัจจัยด้าน Labour Supply ที่ถึงแม้ว่าจ้างบรูไนจำนวนมากจะพึงพอใจ ในฝีมือการทำงานของแรงงานไทย และต้องการจ้างแรงงานไทยจำนวนมาก แต่จำนวนแรงงานไทยที่ต้องการเดินทางไปประเทศบรูไนกลับมีปริมาณลดลง เนื่องจากนโยบายค่าแรงขั้นต่ำ 300 บาทต่อวันของรัฐบาลไทย อย่างไรก็ตาม ยังมีแรงงานบางส่วนที่สมัครใจมาทำงานที่บรูไน เนื่องจากมองว่ารายได้ที่ได้รับประมาณ 22 - 35 เหรียญบรูไนต่อวันตามฝีมือแรงงาน ยังสูงกว่าแรงงานจาก

⁸ ข้อมูลจาก The Brunei Economic Development Board, The Prime Minister's Office

⁹ ข้อมูลจาก สำนักงานข่าวกรองแห่งชาติ

บังคลาเทศและอินโดนีเซียที่ได้รับเพียง 15 และ 17 เหรียญรูบรูในต่อวัน ตามลำดับ อีกทั้ง ค่าครองชีพของแรงงานไทยในรูบรูในยังไม่แตกต่างจากในประเทศไทยมากนัก ทำให้มีเงินเหลือเก็บที่จะส่งกลับมาที่ไทยได้¹⁰

4. แผนพัฒนาประเทศบรูไนในระยะยาว Wawasan Brunei 2035

เมื่อเดือนมกราคม 2551 รัฐบาลบรูไนได้ประกาศแผนพัฒนาในระยะยาวออกมาเป็นฉบับแรก ซึ่งมีชื่อว่า "วิสัยทัศน์บรูไน ปี 2578" (Wawasan Brunei 2035 หรือ Vision Brunei 2035) เป็นวิสัยทัศน์แห่งชาติ โดยจะใช้ควบคู่ไปกับแผนพัฒนาระยะสั้น 5 ปี โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่นเพื่อเปลี่ยนแปลงจากเศรษฐกิจที่พึ่งพาน้ำมันและก๊าซเป็นหลักไปสู่โครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีความหลากหลายมากขึ้น

วิสัยทัศน์บรูไนตั้งเป้าหมายในการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอุตสาหกรรมประเทศเพื่อความเจริญอย่างยั่งยืนของบรูไนในอนาคต โดยให้ความสำคัญกับปัจจัยพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก อุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศ อุตสาหกรรมที่ไม่ใช่พลังงาน รวมทั้งการต่อยอดอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และพัฒนาเทคโนโลยีในอุตสาหกรรมพลังงานขั้นต้น และขั้นกลาง โดยบรูไนจะให้การศึกษายเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรากฐานเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งจะเน้นไปที่เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเศรษฐกิจของโลก อีกทั้งยังเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้ธุรกิจขนาดกลางและขนาดเล็ก เพราะธุรกิจเหล่านี้เป็นกลไกพื้นฐานในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศผ่านการจ้างงานและการกระจายรายได้ รวมทั้งพัฒนาการใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นไปที่การพัฒนาเทคโนโลยีในการใช้พลังงาน ตามแนวคิด Energy Architecture เพื่อความยั่งยืนทางพลังงานของประเทศ

วัตถุประสงค์หลัก 3 ด้าน

- 1) พัฒนาระบบการศึกษาและสร้างแรงงานที่มีทักษะขั้นสูง
- 2) ปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนในประเทศ
- 3) สร้างเศรษฐกิจที่ยั่งยืนและมีพลวัต

กรอบการพัฒนา 8 ด้าน

- 1) ด้านการศึกษา วางแนวทางระบบการศึกษาใหม่ที่เรียกว่า ระบบการศึกษาของศตวรรษที่ 21 (SPN 21)
- 2) ด้านเศรษฐกิจ ส่งเสริมการค้าการลงทุน การท่องเที่ยว และให้มีการแลกเปลี่ยนเทคโนโลยีกับประเทศต่างๆ เพิ่มขึ้น
- 3) ด้านความมั่นคง เสริมสร้างความมั่นคงทั้งภายในและระหว่างประเทศ รวมทั้งส่งเสริมบทบาททางทหารและความมั่นคงในภูมิภาค
- 4) ด้านการพัฒนาระบบสถาบัน ส่งเสริมธรรมาภิบาลทั้งภาครัฐและภาคเอกชน พัฒนาคุณภาพการให้บริการประชาชน และป้องกันการทุจริต
- 5) ด้านการพัฒนารัฐกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ส่งเสริมธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ปรับปรุงประสิทธิภาพการดำเนินงานภาครัฐเพื่ออำนวยความสะดวกภาคธุรกิจ

¹⁰ ข้อมูลจาก Economist Intelligence Unit

- 6) ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมโครงการก่อสร้างต่างๆ เช่น ท่าเรือ สนามบิน เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติ
- 7) ด้านสังคม สนับสนุนด้านสวัสดิการ ด้านสาธารณสุข ด้านการศึกษา และการสร้างตำแหน่งงานให้กับคนบรูไน
- 8) ด้านสิ่งแวดล้อม อนุรักษ์สภาพแวดล้อมอย่างยั่งยืน และมีนโยบาย Know Your Country Programme เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในประเทศ และสร้างจุดเด่นด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

5. นโยบายต่างประเทศ¹¹

การให้ความสำคัญกับอาเซียน ถือเป็นแกนหลักของนโยบายต่างประเทศของบรูไน นอกจากนี้ บรูไนยังให้ความสำคัญกับความร่วมมือในกรอบอนุภูมิภาค ได้แก่ Brunei - Indonesia - Malaysia -Philippines East ASEAN Growth Area (BIMP-EAGA) ซึ่งเน้นการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง การเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการรักษาสิ่งแวดล้อม ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในเอเชีย-แปซิฟิก (APEC) การประชุมเอเชีย-ยุโรป (ASEM) กลุ่มประเทศในเครือจักรภพ องค์การการประชุมอิสลาม และองค์การสหประชาชาติ และการสร้างความสัมพันธ์ในระดับทวิภาคีกับประเทศต่างๆ ทั้งในทางการค้า การลงทุน และทางทหาร โดยหลักการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่สำคัญ ได้แก่ การเคารพอธิปไตย อิสรภาพและบูรณภาพทางดินแดนของประเทศต่างๆ การยอมรับความเท่าเทียมกัน การไม่ยุ่งเกี่ยวในกิจการภายในประเทศซึ่งกันและกัน การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยสันติวิธี และความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อผลประโยชน์ร่วมกัน รัฐบาลบรูไนใช้กลไกในการเจรจาทั้งในระดับภูมิภาคและพหุภาคีเป็นเครื่องมือสำคัญ โดยสนับสนุนความร่วมมือในทุกสาขา โดยเฉพาะ การเมืองและความมั่นคง เศรษฐกิจและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษา การอนุรักษ์และปกป้องสิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม นอกจากนี้ ยังใช้โอกาสและสิ่งท้าทายจากกระแสโลกาภิวัตน์ โดยการส่งเสริมความร่วมมือทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองและเสริมสร้างความมั่นคงและผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจ

เป็นที่น่าสังเกตว่า บรูไนได้เพิ่มปฏิสัมพันธ์กับประเทศทั้งในและนอกภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น โดยเฉพาะการเสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจและสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาล โดยในปี 2556 บรูไนได้ต้อนรับการเยือนจากบุคลากรสำคัญของประเทศต่างๆ เช่น

- ผู้บัญชาการกองกำลังสหรัฐอเมริกาภาคพื้นแปซิฟิก (พลเรือเอก Samuel Locklear) เพื่อสนับสนุนบทบาทประธานอาเซียนของบรูไน และแสดงท่าทีสนับสนุนการจัดทำ Code of Conduct in the South China Sea (CoC) สำหรับแก้ไขปัญหาในทะเลจีนใต้

- นายกรัฐมนตรีสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (นายทองสิง ทាំมะวง) ทั้งสองฝ่ายได้มีการหารือเรื่องความเชื่อมโยงระหว่างประชาชน และความร่วมมือด้านพลังงาน ซึ่งบรูไนมีความสนใจที่จะร่วมมือเพื่อก่อตั้งบริษัทพลังงานใน สปป.ลาว ในอนาคต ขณะที่ สปป.ลาว ต้องการให้บรูไนทำความตกลงแลกเปลี่ยนสินค้า (barter trade agreement) และเสนอให้บรูไนพิจารณาร่วมทุนในการปลูกข้าวสายพันธุ์เมล็ดยาวในลาว

- รัฐมนตรีกระทรวงการต่างประเทศจีน (นายหวัง อี้) เพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์หุ้นส่วนยุทธศาสตร์ระหว่างจีนกับบรูไน โดยเฉพาะด้านพลังงาน โครงสร้างพื้นฐาน การเกษตรและประมง สาธารณสุข และการ

¹¹ ข้อมูลจาก กระทรวงการต่างประเทศ

ท่องเที่ยว นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายเพื่อลดภาพลักษณ์เชิงลบ อันเนื่องมาจากประเด็นทะเลจีนใต้ ด้วยการสนับสนุนการหารือเรื่องการจัดทำ CoC ซึ่งเป็นกลไกลดความขัดแย้งด้วยสันติวิธีระหว่างประเทศผู้อ้างสิทธิ์ทับซ้อนในทะเลจีนใต้

- **รองนายกรัฐมนตรีสิงคโปร์ (นาย Teo Chee Hean) และประธานาธิบดีสิงคโปร์ (นาย Tony Tan Keng)** มีการสนับสนุนความร่วมมือที่หลากหลาย เช่น ด้านกลาโหม ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจการเงิน ด้านการค้าการลงทุน ด้านการท่องเที่ยว ด้านการศึกษา และด้านสาธารณสุข

- **นายกรัฐมนตรีมาเลเซีย (นายนาจิบ ราซัค)** ได้ร่วมพิธีเปิดสะพานมิตรภาพบรูไน-มาเลเซียอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 7-8 ธันวาคม 2556 ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงการคมนาคมทางบกระหว่างเขตเทมบุงของบรูไน กับรัฐซาราวักของมาเลเซีย และจะช่วยกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจและการท่องเที่ยวของทั้งสองประเทศ

การที่ประเทศต่างๆ หันมาให้ความร่วมมือกับบรูไนนั้น เป็นเพราะเห็นว่า บรูไนเป็นประเทศมุสลิมสายกลางที่มีเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ จึงอาจใช้ความร่วมมือต่างๆ นี้ เป็นโอกาสเปิดตลาดสินค้าทั้งด้านการเกษตรและด้านอุตสาหกรรมการเกษตร และอาหารในโลกมุสลิมอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ในช่วงครึ่งแรกของปี 2556 สมเด็จพระราชาธิบดีได้เสด็จเยือนประเทศต่างๆ และได้แสดงบทบาทมากขึ้นในเวทีระหว่างประเทศ เช่น

- **เยือนสหรัฐอเมริกา** เพื่อเน้นการส่งเสริมความร่วมมือทวิภาคี ความร่วมมือในกรอบ Trans-Pacific Partnership และแผนการดำเนินงานของบรูไน ในฐานะประธานอาเซียน โดยได้เชิญประธานาธิบดีสหรัฐฯ เข้าร่วมการประชุม East Asia Summit (EAS) และการประชุมอาเซียน-สหรัฐฯ ในเดือนตุลาคม 2556

- **เยือนจีน** เพื่อเข้าร่วมการประชุม Boao Forum for Asia (BFA) และมีการกล่าวถึงบทบาทของอาเซียนในการเสริมสร้างสันติภาพและความร่วมมือในภูมิภาค และร่วมกันแก้ปัญหาในระดับโลกต่างๆ อาทิ การเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศ และการขจัดความยากจน เป็นต้น

- **เยือนไทย** เพื่อเข้าร่วมประชุม Asia-Pacific Water Summit ครั้งที่ 2 ณ จังหวัดเชียงใหม่ และให้ข้อมูลว่า บรูไนมีแผนงานและโครงการพัฒนาทรัพยากรน้ำอย่างเป็นรูปธรรมเช่นเดียวกับไทย

5. นโยบายการลงทุน

บรูไนให้ความสำคัญกับการลงทุนจากต่างประเทศซึ่งมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและเทคโนโลยีของประเทศ รัฐบาลจึงอนุญาตการลงทุนจากต่างประเทศเกือบทุกสาขา รวมถึงการอนุญาตให้ต่างชาติถือหุ้นได้ 100% ในทุกสาขา ยกเว้น อุตสาหกรรมที่ใช้ทรัพยากรภายในประเทศและที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคงทางอาหารแห่งชาติ ซึ่งยังต้องมีผู้ถือหุ้นภายในประเทศอย่างน้อย 30% ในสาขาการเกษตร ประมง และการแปรรูปอาหาร อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจนว่าสาขาใดที่จะต้องมีการถือหุ้นภายในประเทศ ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของทางการ

นอกจากนี้ เพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างชาติ รัฐบาลได้ให้สิทธิพิเศษทางภาษี เช่น ภายใต้โครงการผู้บุกเบิก (The Pioneer Status Programme) บริษัทจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยปกติ 30% สำหรับบริษัทที่ไม่ได้ทำธุรกิจน้ำมัน เป็นเวลาถึง 8 ปี และได้รับยกเว้นภาษีนำเข้าเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ใช้ในโรงงาน

การลงทุนจากต่างประเทศในบรูไน (Foreign Direct Investment) แบ่งตามประเทศผู้ลงทุน

หน่วย: ล้านดอลลาร์บรูไน

ประเทศ	มูลค่า FDI				
	2550	2551	2552	2553	2554
สหราชอาณาจักร	55.8	189.0	320.9	481.6	950.8
เนเธอร์แลนด์	0.8	103.5	109.3	117.7	272.9
ญี่ปุ่น	115.5	171.3	92.4	64.9	159.1
มาเลเซีย	62.1	0.7	3.4	61.2	42.4
สิงคโปร์	30.4	0.6	0.6	59.5	41.9
สหรัฐอเมริกา	30.0	1.3	7.3	45.5	33.7
อื่นๆ	97.5	0.6	6.3	22.5	19.2
รวม	392.1	467.0	540.2	852.9	1520.0

ที่มา: Brunei Darussalam Statistical Yearbook 2011

6. นโยบายการจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี

(1) Brunei-Japan Economic Partnership Agreement

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศและการค้าของบรูไนและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่นได้เห็นชอบในหลักการพื้นฐานของ BJEPA ครอบคลุมการเปิดเสรีการค้า การลงทุนและบริการ รวมถึงความร่วมมือด้านพลังงานและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยได้เริ่มการเจรจาเมื่อวันที่ 23 พฤษภาคม 2549 ณ กรุงโดฮา ประเทศกาตาร์ และสองฝ่ายได้ลงนามเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2550

(2) Trans-Pacific Partnership Agreement

- ริเริ่มจากการเจรจาระหว่างประธานาธิบดีชิลี นายกรัฐมนตรีนิวซีแลนด์และสิงคโปร์เพื่อจัดทำความตกลง The Pacific Three Closer Economic Partnership (P3 CEP) ในระหว่างการประชุมผู้นำเอเปค ในปี 2545 และต่อมา บรูไนได้ขอเข้าร่วมการเจรจาก่อนการเจรจาอบสุดท้ายในเดือนเมษายน 2548

- ในการประชุมเอเปค ณ เมืองเจจู สาธารณรัฐเกาหลี เมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2548 รัฐมนตรีเศรษฐกิจของ ชิลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ และบรูไน ได้ประกาศสรุปผลการเจรจาการทำข้อตกลงการค้าเสรีระหว่างกัน มีชื่อว่า The Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement (TPSEP) หรือ P4

- ปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิก 12 ประเทศ ซึ่งอยู่ระหว่างการเจรจา ได้แก่ บรูไน ชิลี นิวซีแลนด์ สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย เปรู เวียดนาม มาเลเซีย เม็กซิโก แคนาดา และญี่ปุ่น

ข้อตกลงดังกล่าวจะให้มีการเปิดตลาดเสรีครอบคลุมสินค้าและบริการ การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยมีประเด็นสำคัญดังต่อไปนี้

1) ข้อตกลงการค้าเสรีจะนำไปสู่การปฏิบัติที่จะทำให้สินค้ามากกว่าร้อยละ 90 ของการค้าระหว่างประเทศ ปลอดภัยจากภาษีนำเข้า

2) ข้อตกลงการค้าเสรีจะนำไปสู่การลดต้นทุนทางธุรกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องในเรื่องของมาตรการทางสุขอนามัย และมาตรฐานทางศุลกากร

- 3) กรอบการเปิดเสรีจะช่วยให้มีการค้าในภาคบริการระหว่างกันมากขึ้น
- 4) ข้อตกลงการค้าเสรีจะนำไปสู่ความมั่นใจว่าบริษัทจากประเทศสมาชิก จะสามารถแข่งขันอย่างเท่าเทียมกับผู้ผลิตภายในประเทศ ในเรื่องของสัญญาการจัดซื้อจัดจ้าง
- 5) ความร่วมมือกันระหว่างประเทศในการสนับสนุนการแข่งขันและคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา
- 6) การเตรียมกรอบความร่วมมือกันในด้านนวัตกรรม และการวิจัยและพัฒนา

7. ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยและบรูไน

7.1 ความร่วมมือภาครัฐ

7.1.1 คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างไทยกับบรูไน (Joint Commission for Bilateral Cooperation between Thailand and Brunei Darussalam) จัดตั้งขึ้นเมื่อเมื่อวันที่ 27 กันยายน 2542 เพื่อเป็นเวทีสำหรับการหารือถึงความเป็นไปได้ในการขยายความร่วมมือ รวมถึงการแก้ไขปัญหาอุปสรรค ข้อขัดแย้งซึ่งอาจเกิดขึ้น

คณะกรรมการร่วมว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีฯ ได้จัดประชุมครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 30 - 31 มีนาคม 2546 โดยมี ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนไทย และ เจ้าชาย Mohamed Bolkiah รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศบรูไน ทรงเป็นหัวหน้าคณะผู้แทนบรูไนดารุสซาลาม ที่ประชุมเห็นพ้องให้มีการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างกันในสาขาต่างๆ เช่น การส่งเสริมการค้าการลงทุน ความร่วมมือด้านแรงงาน วิชาการ ท่องเที่ยว วัฒนธรรมและข้อมูลข่าวสาร นอกจากนี้ ทั้งสองฝ่ายยังได้หารือเกี่ยวกับสินค้าอาหารฮาลาล อุตสาหกรรม เหล็ก การประมง และการจัดตั้งธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย โดยบรูไนจะจัดส่งคณะทำงานมายังประเทศไทย เพื่อสำรวจความเป็นไปได้ในการลงทุนร่วมในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล และแลกเปลี่ยนประสบการณ์และความเชี่ยวชาญของบรูไนที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดตั้งธนาคารอิสลามในประเทศไทย

7.1.2 ความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร ในระหว่างการเยือนบรูไนอย่างเป็นทางการของนายกรัฐมนตรีไทย เมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2544 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทยและบรูไนได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีด้านสารสนเทศ และการกระจายเสียงและภาพระหว่างไทย-บรูไน (Memorandum of Understanding between the Government of His Majesty the Sultan and Yang Di-Pertuan of Brunei Darussalam and the Government of the Kingdom of Thailand on Cooperation in the Field of Information and Broadcasting) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือด้านข้อมูลข่าวสาร และประชาสัมพันธ์ การแลกเปลี่ยนรายการวิทยุ โทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีสาระ ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารอันจะส่งผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ โดยได้มีการประชุมคณะกรรมการร่วมด้านเทคนิคไทย-บรูไน (Joint Technical Committee on Information and Broadcasting) ไปแล้ว 2 ครั้ง ครั้งล่าสุดระหว่างวันที่ 7 - 9 สิงหาคม 2546 ณ กรุงบันดาร์เสรีเบกาวัน

7.1.3 ความร่วมมือด้านการลงทุน ไทยและบรูไนได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจ 3 ฉบับ ในวันที่ 27 สิงหาคม 2545 ระหว่างการเสด็จเยือนไทยอย่างเป็นทางการในฐานะพระราชอาคันตุกะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ระหว่างวันที่ 26 – 28 สิงหาคม 2545 ได้แก่

- Memorandum of Understanding between the Brunei Investment Agency and the Government Pension Fund of Thailand

- Memorandum of Understanding between the Government of His Majesty the Sultan and Yang di-Pertuan of Brunei Darussalam and Chia Meng Group

- Memorandum of Understanding between the Brunei Investment Agency and the Biz Dimension Co. Ltd.

สืบเนื่องจาก MoU ระหว่าง Brunei Investment Agency (BIA) และ กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ทั้งสองฝ่ายได้ร่วมลงนามในสัญญาจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน (Matching Fund) ในชื่อกองทุนไทยทวีทุน (Thailand Prosperity Fund – TPF) เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2546 โดยมีวงเงิน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และสามารถเพิ่มวงเงินได้ไม่เกิน 500 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งนี้ กบข. และ BIA ได้ลงทุนในสัดส่วนร้อยละ 33 : 67 ของวงเงินทั้งหมด โดยมีเงินลงทุนประมาณ 66 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และ 134 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

กองทุนทวีไทยมีระยะเวลาลงทุน 8 ปี และต่ออายุได้อีก 2 ปี มีวัตถุประสงค์เพื่อลงทุนทั้งในและนอกตลาดหลักทรัพย์ โดยเฉพาะหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาด และหลักทรัพย์ที่เสนอขายแบบเฉพาะเจาะจง (Private Placement) โดยกองทุนได้แต่งตั้งบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม ING (ประเทศไทย) ให้เป็นผู้จัดการกองทุน

นอกจากนี้ BIA และ กบข. ยังได้ร่วมลงทุน (Joint Venture) จัดตั้งบริษัท Thai Prosperity Advisory Company Limited (TPA) เพื่อเป็นบริษัทที่ปรึกษาทางเทคนิคให้กับกองทุนไทยทวีทุน โดย กบข. และ BIA มีสัดส่วนการลงทุนร้อยละ 59 : 41 ตามลำดับ ทั้งนี้ กองทุนไทยทวีไทยได้เปิดดำเนินการอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546 และได้ร่วมทุนกับธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย¹² โดยถือหุ้นร้อยละ 15 เป็นเงินประมาณ 2.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (และธนาคารอิสลามแห่งบรูไน หรือ Islamic Bank of Brunei Berhad : IBB ถือหุ้นอีกร้อยละ 15) และร่วมทุนกับบริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน) เป็นเงินประมาณ 19 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รวมมูลค่าการลงทุนของกองทุน 21.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปัจจุบัน กองทุนอยู่ระหว่างจัดหาบริษัทอื่นๆเพื่อเข้าลงทุนเพิ่มเติม

โดยในปี 2551 กบข. และ BIA ได้ร่วมลงนามในสัญญาจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน (Matching Fund) ในชื่อ กองทุนไทยทวีทุน 2 (Thailand Prosperity Fund 2: TTPF2) เมื่อวันที่ 10 กันยายน 2551 ซึ่งมีเอกชนหลายรายเข้าร่วมลงทุนด้วย ไม่ว่าจะเป็น ธนาคารออมสิน, ธนาคารกรุงเทพ, ธนาคารนครหลวงไทย, ธนาคารเพื่อการส่งออก และนำเข้าแห่งประเทศไทย, บริษัทไทยประกันชีวิตลงทุน, ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, บริษัทประกันชีวิตนครหลวงไทย และบริษัทเมืองไทยประกันภัย มูลค่ากองทุน 2,530 ล้านบาท และโครงการมีอายุ 10 ปี พร้อมทั้งสามารถต่ออายุโครงการออกไปได้

¹² ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีแนวคิดในการจัดตั้งมาจากการที่รัฐบาลไทยได้ลงนามในโครงการร่วมพัฒนาเศรษฐกิจสามฝ่ายระหว่างอินโดนีเซีย มาเลเซีย ไทย (IMT-GT) เพื่อเป็นช่องทางทางการเงินสำหรับชาวไทยมุสลิมในพื้นที่ จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการคลัง มีสำนักงานใหญ่ที่คลองตัน และเปิดบริการสาขาลงต้นขึ้นเป็นสาขาแรก เมื่อวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๔๖ และในเดือนตุลาคม 2550 กระทรวงการคลังได้เข้ามาเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ของธนาคาร ทำให้ธนาคารอิสลามแห่งประเทศไทย มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงการคลัง นับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา โดยปัจจุบันธนาคารมี 110 สาขา ครอบคลุมทุกภูมิภาคทั่วประเทศ

7.1.4 ความร่วมมือด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการบรูไนได้ลงนามบันทึกความเข้าใจ (MOU) กับ มหาวิทยาลัยอิสลามยะลา และมหาวิทยาลัยอื่นๆ ในภาคใต้ของไทย อาทิ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี ร่วมมือกับมหาวิทยาลัยบรูไนดารุสซาลาม (University Brunei Darussalam - UBD) เกี่ยวกับวิธีการสอน ภาษาอังกฤษ และภาษาไทยให้แก่นักศึกษา และการทำวิจัยร่วมในสาขา bio-diversity and agro-technology for food security นอกจากนี้ สนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนนักศึกษาจากสองประเทศ รวมทั้งให้นักศึกษาจาก UBD เดินทางไปเยี่ยมชมโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่

7.2 ความร่วมมือภาคเอกชน

7.2.1 ภาคเอกชนของทั้งสองฝ่ายมีการหารือเกี่ยวกับการจัดตั้งสถานักธุรกิจไทย-บรูไน และสถานักธุรกิจ บรูไน-ไทย เพื่อเป็นช่องทางในการประสานงานต่างๆ แต่ปัจจุบันยังไม่มีการจัดตั้งสถานักธุรกิจดังกล่าว

7.2.2 ภาคเอกชนไทย โดยบริษัท CP Intertrade ได้ลงนามในสัญญาสั่งซื้อข้าวหอมมะลิกับ กระทรวงการคลังของบรูไน โดยบรูไนได้สั่งซื้อข้าวหอมมะลิจำนวน 3,003 ตันจากบริษัท CP Intertrade ของไทย ภายในระยะเวลา 1 ปี (เดือนสิงหาคม 2556 – กรกฎาคม 2557)¹³ และได้มีการต่อสัญญาสั่งซื้อข้าวหอมมะลิ สำหรับปี 2557 จำนวน 10,080 ตัน (เดือนสิงหาคม 2557 – กรกฎาคม 2558) ทั้งนี้ บริษัท CP Intertrade เป็นผู้ ส่งออกข้าวรายใหม่ของบรูไน นอกเหนือจากบริษัท Brusiam Food Alliance (บริษัทร่วมทุนระหว่างรัฐบาลบรูไน กับบริษัท เจียแม็ง จำกัด) ซึ่งเป็นผู้ประสานการจัดซื้อข้าวและน้ำตาลจากไทย

8. การค้าระหว่างไทย - บรูไน

8.1 การค้ารวม ในปี 2556 บรูไนเป็นคู่ค้าอันดับที่ 9 ของไทยในอาเซียน และเป็นคู่ค้าอันดับที่ 51 ของไทยในโลก การค้าของไทยกับบรูไน ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) มีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 413.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 การค้ารวมไทย-บรูไน มีมูลค่า 658.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 8.47 โดยไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ามูลค่า 417.52 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

การค้าระหว่างไทย-บรูไน

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ปี	ปริมาณการค้ารวม			ส่งออก		นำเข้า		ดุลการค้า
	มูลค่า	สัดส่วน	%Δ	มูลค่า	%Δ	มูลค่า	%Δ	
2552 (2009)	226.57	0.08	7.31	117.39	-5.12	109.19	24.90	8.20
2553 (2010)	227.15	0.06	0.25	128.65	9.60	98.50	-9.79	30.15
2554 (2011)	269.05	0.06	18.44	137.04	6.52	132.01	34.02	5.02
2555 (2012)	632.89	0.13	135.23	190.75	39.19	442.14	234.93	-251.40

¹³ ที่มา The Brunei Times “Brunei gets rice from new supplier”

2556 (2013)	719.33	0.15	13.66	166.20	-12.87	553.12	25.10	-386.92
2556 (2013) ม.ค.-ต.ค.	606.90	0.15	34.46	139.56	-14.52	467.34	62.21	-327.78
2557 (2014) ม.ค.-ต.ค.	658.31	0.17	8.47	120.39	-13.73	537.91	15.10	-417.52

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

8.2 **การส่งออก** ในปี 2556 บรูไนเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 9 ของไทยในอาเซียน และเป็นตลาดส่งออกอันดับที่ 75 ของไทยกับโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การส่งออกของไทยไปบรูไนมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 148.01 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 ไทยมีการส่งออกไปยังบรูไนมูลค่า 120.39 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ลดลงจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 13.73

สินค้าสำคัญที่ไทยส่งออกไปบรูไน

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2556 ม.ค.-ต.ค.	2557 ม.ค.-ต.ค.	% Δ 57/56
1. ข้าว	34.3	30.7	34.5	46.8	20.3	13.1	41.4	216.25
2. รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	40.0	47.2	38.1	69.7	62.7	54.6	33.7	-38.20
3. ปูนซีเมนต์	2.3	2.8	3.9	4.0	4.5	3.3	3.4	4.40
4. ผลิตภัณฑ์ยาง	1.7	3.1	4.7	3.8	3.8	3.3	2.7	-19.56
5. น้ำตาลทราย	2.4	4.5	5.1	6.6	1.3	1.3	2.5	83.59
6. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ ของเครื่องจักรกล	1.9	1.5	3.4	1.5	8.1	7.7	2.2	-70.79
7. อาหารสัตว์เลี้ยง	1.1	1.5	1.6	2.1	2.2	1.9	2.1	10.51
8. เครื่องนุ่งห่ม	2.3	2.7	2.8	2.5	2.4	2.0	1.7	-17.10
9. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	0.8	1.0	1.3	8.4	19.7	17.2	1.7	-90.18
10. อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป	1.0	1.3	1.4	1.8	1.9	1.7	1.7	-2.39
รวม 10 รายการ	87.8	96.3	96.8	147.2	126.8	106.2	93.1	-12.34
อื่นๆ	29.6	32.3	40.3	43.6	39.4	33.4	27.3	-18.17
มูลค่ารวม	117.4	128.6	137.0	190.7	166.2	139.6	120.4	-13.73

หมายเหตุ : สัดส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, % Δ = % การเปลี่ยนแปลง
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

3) การนำเข้า ในปี 2556 บรูไนเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 8 ของไทยในอาเซียน และเป็นตลาดนำเข้าอันดับที่ 40 ของไทยกับโลก ในระยะ 5 ปีที่ผ่านมา (2552-2556) การนำเข้าของไทยจากบรูไนมีมูลค่าเฉลี่ยปีละ 265.68 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยในช่วง 10 เดือนแรก (ม.ค.-ต.ค.) ของปี 2557 ไทยมีการนำเข้าจากบรูไนมูลค่า 537.91 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 15.10

สินค้าสำคัญที่ไทยนำเข้าจากบรูไน

มูลค่า : ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

รายการ	2552	2553	2554	2555	2556	2556	2557	% Δ
						ม.ค.-ต.ค.	ม.ค.-ต.ค.	57/56
1. น้ำมันดิบ	105.89	82.63	104.9	395.8	539.7	454.0	504.6	11.14
2. เคมีภัณฑ์	0	11.30	22.6	45.1	6.3	6.3	26.7	325.19
3. เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	2.71	1.20	3.4	0.2	5.3	5.3	5.2	-0.58
4. สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป	0	0.000	0.161	0.028	0.292	0.292	0.337	15.32
5. เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	0.033	0.085	0.114	0.055	0.123	0.111	0.241	115.89
6. ผลิตภัณฑ์โลหะ	0.017	0.006	0.249	0.182	0.845	0.832	0.178	-78.58
7. สินแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	0.329	0.467	0.055	0.003	0.133	0.133	0.146	10.02
8. สินค้าทุนอื่นๆ	0.000	0.005	0.013	0.002	0.004	0.004	0.090	2,150.00

9. สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	0.041	0.049	0.023	0.096	0.244	0.204	0.077	-62.02
10. ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	0.002	0.001	0.000	0.046	0.042	0.041	0.076	85.40
รวม 10 รายการ	109.0	95.7	131.5	441.5	552.9	467.1	537.6	15.09
อื่นๆ	0.2	2.8	0.5	0.6	0.2	0.2	0.3	54.30
มูลค่ารวม	109.2	98.5	132.0	442.1	553.1	467.3	537.9	15.10

หมายเหตุ : สัตว์ส่วน = การค้าสองฝ่ายต่อการค้ารวมของไทยทั้งหมด, $\% \Delta = \% \text{ การเปลี่ยนแปลง}$
ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยความร่วมมือของกรมศุลกากร

9. ปัญหาและอุปสรรค

1) แม้ประชากรของบรูไนจะมีกำลังซื้อสูง แต่ตลาดก็มีขอบเขตจำกัดและกระบวนการสั่งซื้อสินค้าของบรูไนมีขั้นตอนในการสั่งซื้อมากมาย โดยเฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่มีชาวสิงคโปร์ร่วมลงทุนนั้น การนำเข้าจะขึ้นอยู่กับนักธุรกิจของสิงคโปร์เป็นสำคัญ

2) การขนส่งสินค้าไปบรูไนมีปัญหาเนื่องจากเรือที่ทำการส่งออกไปนั้นมีสินค้าบรรทุกทุกกลับน้อยเพราะสินค้าที่ไทยนำเข้าส่วนใหญ่เป็นน้ำมันดิบซึ่งต้องใช้เรือบรรทุกเฉพาะ และในการส่งสินค้าออกไปนั้นมีจำนวนสินค้าไม่มากจึงทำให้ต้องไปขนถ่ายที่สิงคโปร์ก่อนทำให้เพิ่มต้นทุนในการใช้จ่ายและเสียเวลามากขึ้น ยกเว้นข้าวที่ส่งได้โดยตรงแต่ก็ไม่มากนักในแต่ละปีและไม่มีความแน่นอน

10. โอกาสและช่องทางขยายการค้าการลงทุน

1) ความร่วมมือทางเศรษฐกิจการค้าระหว่างไทยกับบรูไนในปัจจุบันยังมีไม่มากนัก เมื่อเทียบกับประเทศสมาชิกอาเซียนอื่นๆ โดยบรูไนเป็นคู่ค้าอันดับสุดท้ายในอาเซียน แต่อย่างไรก็ดี การที่บรูไนได้ปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจให้มีความหลากหลาย โดยเน้นการเกษตรและการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นสาขาที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ จะเป็นโอกาสให้ไทยสามารถเพิ่มพูนความร่วมมือด้านการเกษตรกับบรูไน เพื่อเป็นการรักษาและขยายตลาดสินค้าเกษตรตลอดจนส่งเสริมเกษตรกรรมเชิงพาณิชย์ของไทยในบรูไน

2) สินค้าอาหารประเภทเนื้อสัตว์ที่นำเข้าบรูไนต้องเป็นสินค้าฮาลาลเท่านั้น จึงเป็นโอกาสที่จะขยายฐานการค้าไปยังบรูไน เนื่องจากไทยมีศักยภาพด้านวัตถุดิบและมีอุตสาหกรรมการผลิตอาหารที่แข็งแกร่งซึ่งได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในตลาดโลกในด้านคุณภาพมาตรฐาน นอกจากนี้ บรูไนมีนโยบายส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางอาหารฮาลาลในภูมิภาค จึงเพิ่มโอกาสในการส่งออกไปประเทศที่สามด้วย

ส่วนบริหารงานทวิภาคี
สำนักอาเซียน
กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
ธันวาคม 2557

ภาคผนวก

- ADB: Asian Development Bank
- APEC: Asia-Pacific Economic Cooperation
- APT: ASEAN Plus Three
- ARF: ASEAN Regional Forum
- ASEAN: Association of Southeast Asian Nations
- C: Commonwealth
- CP: Colombo Plan
- EAS: European Cooperation
- G-77: Group of 77
- IBRD: International Bank for Reconstruction and Development
- ICAO: International Civil Aviation Organization
- ICRM: The Institute of Certified Records Managers
- IDB: Islamic Development Bank
- IFRC: International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
- ILO: The International Labour Organization
- IMF: International Monetary Fund
- IMO: International Maritime Organization
- IMSO: International Mobile Satellite Organization
- Interpol: International Criminal Police Organization
- IOC: International Olympic Committee
- ISO (correspondent): International Organization for Standardization
- ITSO: International Telecommunications Satellites Organization
- International Telecommunication Union
- NAM: National Association of Manufacturer
- OIC: Organization of the Islamic Conference
- OPCW: Organization for the Prohibition of Chemical Weapons
- UN: United Nations
- UNCTAD: United Nations Conference on Trade and Development
- UNIFIL: United Nations Interim Force in Lebanon
- UNESCO: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
- UNWTO: World Tourism Organization
- UPU: Universal Postal Union
- WCO: World Customs Organization
- WFTU: World Federation of Trade Unions
- WHO: World Health Organization

- WIPO: World Intellectual Property Organization
- WMO: World Meteorological Organization
- WTO: World Trade Organization